

7th New Zlin Salon i Natalia LL

Krajské galerie výtvarného umění czyli Galeria Sztuki Współczesnej w Zlinie (w Republice Czeskiej) jest organizatorem Nowego Salonu Zlin – triennale współczesnej sztuki czeskiej i słowackiej, kontynuacji Salonu Zlin, istniejącego w latach 1936-1948.

ARTYSTKA: NATALIA LL

Agata Smalcerz

Ur. 1960, historyczka sztuki, kuratorka, dyrektor Galerii Bielskiej BWA w Bielsku-Białej.

JA PRZEDWODZIŁY INICJATYWA, zrealizowana w miesiąc będącym ucielesnieniem, modernistycznej utopii. Tomasz Baty, miała stać się zaczątkiem nowego podejścia do sztuki współczesnej, dostępnej nie tylko dla elit, ale dla całego społeczeństwa, ze szczególnym zwróceniem uwagi na robotników. Fabryka butów Baty zmieniła wygląd całego miasta, które stało się sprawnie funkcjonującą przestrzenią, z precyzyjnie zaprojektowaną architekturą warunkującą każdy aspekt życia.

Modernistyczna architektura, tworząca niemal całe miasto, jest nadal wizytówką tego niezwykłego miejsca, i choć fabryka butów już nie istnieje, to władze starają się utrzymać oryginalny charakter miasta, także poprzez lokalizację instytucji kultury w samym centrum pofabrycznych zabudowań. 14 | 15 BAŤŮV INSTITUT to dwa budynki wyremontowane ze środków europejskich, które mogą być wzorem dla podobnym inicjatyw. W budynku nr 14 mieszczą się muzea i galerie, w 15 – kilkupiętrowa biblioteka. Przestrzenie ekspozycyjne są niemal w całości zajęte przez stałe kolekcje, dlatego też New Zlin Salon korzysta z wynajętego piętra budynku nr 32. Wystawie konkursowej, na którą zapraszani są artyści z Czech i Słowacji, towarzyszą wystawy gwiazd – wybitnych artystów z Czech, Słowacji i Polski. W tym roku byli to: Miloš Šejn, Jana Želíbská i Natalia LL.

Wystawa „Jestem!” Natalii LL, została zaprezentowana w gabinecie grafiki, oddzielnym od dużej przestrzeni historycznej kolekcji sztuki czeskiej XIX i XX wieku, zapoczątkowanej przez Tomasza Batę.

Wystawa zawiera emblematyczne prace artystki z lat 70. XX wieku, wybrane na życzenie strony czeskiej: dyrektora galerii, Vaclava Milka, historyka sztuki i filozofa. Najśłynniejsze przedstawienia młodej blond modelki jedzącej banany lub kisiel reprezentują: „Sztuka konsumpcyjna” z 1972 roku (z Kolekcji Sztuki Galerii Bielskiej BWA w Bielsku-Białej) i „Sztuka postkonsumpcyjna” z 1975 roku, a także wideo z lat 1972-1975. Towarzyszą im mniej znane fotografie długowłosej brunetki na zestawie fotografii z 1972 roku. Fotografia intymna reprezentowana jest przez pracę „Natalia ist sex” z 1974 roku (z Kolekcji Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu w Toruniu), a dwie fotografie na płótnie z serii „Aksa-

mioty” z lat 70. W tym miejscu warto wspomnieć o tym, że w tym czasie w Polsce zrodziła się „dominująca” plęta.

Obecność Natalii LL na tej wystawie pokazuje, jak ważną postacią współczesnej sztuki światowej jest wrocławska artystka. W latach 70. jedna z nielicznych kobiet w gronie artystów i teoretyków tworzących środowisko sztuki pojęciowej we Wrocławiu, współzałożycielka Galerii Permafo (z Antonim Dzieduszyckim, Zbigniewem Dlubakiem i Andrzejem Lachowiczem), obecnie stała się jedną z najbardziej znanych i rozpoznawanych wśród polskich artystów współczesnych. Jej prace, te najbardziej znane, ale i nowe, wciąż ujawniane z nieprzebranego archiwum artystki, stają się tematem nowych odczytań i tekstów krytycznych.

Siła fotografii Natalii LL z lat 70. leży w ich szczerości i prostocie, które są wynikiem świadomości tworzywa, jaką artystka już wówczas posiadała. Skupienie się na medium pozwalającym utrwalać rzeczywistość spowodowało, że skierowała obiektyw aparatu na własną twarz – zastąpioną czasem twarzą modelki – i na własne ciało, zespolone z ciałem drugiego człowieka. To Natalia odważyła się sfotografować i pokazać już na pierwszej wystawie grupy w nowo powstałej galerii PERMAFO intymne zbliżenia kobiety i mężczyzny, w pięknych kadrach, przyciętych ciasno, uniemożliwiających identyfikację przedstawionych osób („Fotografia intymna”, 1971).

Pamiętna wrocławska wystawa została następnego dnia zamknięta przez cenzurę. Przez następne dziesiątki lat piętno skandalistki towarzyszy Natalii LL. Ameryka nie była gotowa na Natalię LL, jak stwierdził Karol Radziszewski w swoim filmie („America is Not Ready for This”, 2012), ale tym bardziej Polska nie była. Czy teraz społeczeństwa tych krajów są gotowe? Po niemal pół wieku przekraczania tabu przez artystów w każdej dziedzinie sztuki: filmie, fotografii, występach estradowych, niewinne zdjęcia twarzy młodej kobiety jedzącej banana nadal wywołują dreszcz emocji i budzą jednoznaczne skojarzenia. To wciąż sztuka przekraczająca granice, nowatorska, nie mająca swoich naśladowców i ciągle dotykająca najistotniejszych sfer życia, „bez ucierania się o banan”. ■

Natalia LL, „Jestem!”, kurator: Agata Smalcerz, Krajské galerie výtvarného umění w Zlinie (Czechy), maj-sierpień 2014.

Natalia LL, "Inocent", fragmenty ekranowej,

Natalia LL, „Jestem”, fragment ekspozycji

Natalia LL na tle Instytutu w Zlinie

The 7th New Zlin Salon and Natalia LL

Krajské galerie výtvarného umění, that is the Contemporary Art Gallery in Zlin (in the Czech Republic) has organized the New Zlin Salon – the triennial Czech and Slovak contemporary art exhibition; the continuation of the Zlin Salon from the period 1936-1948.

text: **agata smalcerz**

THE PREWAR INITIATIVE, hosted by the city that used to be a symbol of the modernistic utopia pursued by Tomasz Bata, was meant as a new approach to the contemporary art, to make it accessible not only to the privileged, but to all society, particularly workers. Bata's shoe factory had changed the image of the city, and turned it into effectively arranged urban space, with precisely designed architecture that conditioned every aspect of life.

The modernistic architecture, predominant in the city, has still been a landmark of this extraordinary place. Though the shoe factory closed, local authorities attempt to maintain the specific character of the city, among others, by means of housing culture institutions in the very heart of postindustrial confines. 14 | 15 BAŤŮV INSTITUTE covers two buildings, restored through European financing, that can serve as an example to follow for similar projects. The building no.14 is the location of museums and galleries, no. 15 – a multistory library. Exhibition areas are practically completely filled in with permanent collections, this is why the New Zlin Salon has rented a floor in the building no. 32. The competition exhibition, with invited artists from the Czech Republic and Slovakia, has been accompanied with exhibitions by outstanding artists from the Czech Republic, Slovakia and Poland. This year the pantheon includes Miloš Štěpán, Jana Žalinská and Natalia LL.

The "I am!" exhibition by Natalia LL has been presented in the graphic art area, separated from an extensive space that offered historic collection of the 19th and 20th century Czech art, started by Tomasz Bata.

The exhibition covers emblem oriented works by

collection of the Signs of Time Contemporary Art Center in Toruń). Two photographs on canvas from the 1970 "Velvet Terror" series take one into the world of eroticism combined with power and gender domination.

Natalia LL's presence on this exhibition proves how important place the Wrocław artist has occupied in the world contemporary art. In the 70's she was one of very few women in the group of artists and theoreticians who followed conceptual art in Wrocław. Further, she was a cofounder of the Permafo Gallery (with Antoni Dzieduszycki, Zbigniew Dłubak and Andrzej Lachowicz). Today she is one of the most famous and recognized among Polish contemporary artists. The works by her, both the renown, and the latest, constantly discovered in the artist's huge archives, serve as a topic for new interpretations and provide food for art critics.

The power of the 70's photographs by Natalia LL has been contained in their sincerity and simplicity that result from a great knowledge of the material she had worked with. Focus on the medium – to register the reality – makes her direct the lens onto her own face, occasionally replaced with a model's face, and onto her own body in unison with another human body. This has been Natalia who dared take photographs – and show them on the first exhibition by the group put up in the newly opened Permafo gallery – of an intimate contact between a man and a woman, in beautifully framed, tight takes that made it impossible to identify the presented persons ("Intimate Photography", 1971).

Next day the memorable Wrocław exhibition was

Agata Smalcerz
B. in 1960. Art
historian, curator.
Director of the Bielska-
Biala Art Exhibitions
Bureau Bielska Gallery.